

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо усунення обмежень у реалізації права військовослужбовців на звільнення з військової служби у зв'язку з вихованням дитини з інвалідністю віком до 18 років»

1. Мета законопроекту

Метою законопроекту є відновлення принципів соціальної справедливості та рівності прав громадян шляхом удосконалення підстав для звільнення військовослужбовців з військової служби під час дії воєнного стану у випадку виховання ними дитини з інвалідністю віком до 18 років.

Законопроект спрямований на усунення дискримінаційної умови, яка обмежує право військовослужбовців на звільнення з військової служби залежно від наявності іншого з батьків, а також на забезпечення однакового правового підходу до осіб, які виховують дітей з інвалідністю, незалежно від того, чи вже проходять вони військову службу, чи перебувають у статусі військовозобов'язаних.

2. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Чинна редакція абзацу восьмого пункту 3 частини 12 статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» передбачає можливість звільнення військовослужбовця з військової служби під час дії воєнного стану у зв'язку з вихованням дитини з інвалідністю віком до 18 років лише за умови відсутності інших осіб, які зобов'язані її виховувати.

Зазначена норма фактично звела підставу звільнення до поодиноких випадків, коли мати дитини відсутня, що суттєво звузило обсяг прав військовослужбовців. У результаті військовослужбовці позбавлені реальної можливості здійснювати належний догляд за дитиною.

Водночас пункт п'ятий частини першої статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» передбачає надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації жінкам і чоловікам, які виховують дитину з інвалідністю віком до 18 років, без встановлення додаткової умови щодо відсутності іншого з батьків. Це створює неоднаковий правовий підхід до осіб, які перебувають у подібних життєвих обставинах, та ставить військовослужбовців, які вже виконують конституційний обов'язок із захисту Батьківщини, у гірше становище порівняно з тими, хто не проходив військову службу.

Крім того, чинне регулювання фактично перекладає весь тягар догляду за дитиною з інвалідністю на матір, що не відповідає принципам рівності прав та обов'язків батьків, а також суперечить засадам соціальної держави та конституційній гарантії рівності громадян перед законом.

Прийняття законопроекту сприятиме запровадженню рівного та справедливого підходу до правового регулювання становища батьків, які виховують дітей з інвалідністю, усуненню наявної правової колізії між законодавством у сфері мобілізаційної підготовки та проходження військової служби, забезпеченню належного захисту прав та законних інтересів дітей з інвалідністю, які потребують постійного догляду та активної участі обох батьків у процесі виховання, а також відновленню належного балансу між інтересами оборони держави та дотриманням основоположних соціальних і конституційних прав громадян.

3. Загальна характеристика та основні положення проекту

Проект Закону України передбачає внесення змін до статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» з метою уточнення підстави звільнення військовослужбовців з військової служби під час дії воєнного стану у зв'язку з вихованням дитини з інвалідністю віком до 18 років.

Основним положенням проекту є виключення з абзацу восьмого пункту 3 частини 12 статті 26 зазначеного Закону умови щодо відсутності інших осіб, які зобов'язані виховувати дитину. Запропоновані зміни спрямовані на забезпечення однакового правового підходу до осіб, які виховують дітей з інвалідністю, незалежно від їх статусу — військовослужбовця або військовозобов'язаного, а також на усунення правової невизначеності та неузгодженості між нормами законодавства у сфері проходження військової служби та мобілізаційної підготовки.

4. Правові аспекти

Конституція України,

Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу»,

Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття та реалізація законопроекту не зумовлює необхідності у додаткових фінансових ресурсах з державного та місцевих бюджетів України та не вплине на їх видаткову частину.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття акта сприятиме посиленню соціального захисту сімей, які виховують дітей з інвалідністю, та створенню умов для їх належного догляду та виховання. Запропоновані зміни дозволять забезпечити можливість участі обох батьків у догляді за дитиною з інвалідністю та підтримці її розвитку і соціалізації.

Реалізація положень акта матиме позитивний соціальний ефект для сімей військовослужбовців, які опинилися у складних життєвих обставинах у зв'язку з вихованням дитини з інвалідністю, та сприятиме підвищенню рівня довіри до державної політики у сфері соціального захисту.

Народні депутати України

Гетманцев Д.О. та інші

